

ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ ІМ

ЛІТЕРАТУРА

- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 328с.
- Панова Л.С. Методика навчання іноземної мови в школі. – Ніжин, 2003.
- Практикум з методики викладання англійської мови у загальноосвітніх навчальних закладах /С.І. Шевченко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013.

Принципи навчання

- “як організувати навчальний процес?”

-
-
- Для чого Ви вивчаєте англійську мову?
 - Для чого учні в школі вивчають іноземні мови?

СПЕЦИФІКА ПРЕДМЕТА ІМ

- Головна **мета** – не накопичення знань, а оволодіння учнями діяльністю іншомовного мовленнєвого **спілкування**.
- Спілкування цією мовою є одночасно і **метою**, і **засобом** її досягнення.
- **Шлях і мета співпадають.**

ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ

- НАОЧНОСТІ
- СВІДОМОСТІ
- АКТИВНОСТІ
- ПОСИЛЬНОСТІ
- МІЦНОСТІ
- ВИХОВУЮЧОГО НАВЧАННЯ
- НАУКОВОСТІ
- ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ

МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ

- КОМУНІКАТИВНОСТІ
- ДОМІНУЮЧОЇ РОЛІ ВПРАВ
- ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ МД
- ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНОГО НАВЧАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ МД

МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ

- УРАХУВАННЯ РІДНОЇ МОВИ
- АКТИВІЗАЦІЯ СЛУХОВИХ І МОВНОМОТОРНИХ ВІДЧУТТІВ ПРИ ФОРМУВАННІ МОВНИХ НАВИЧОК
- АПРОКСИМАЦІЇ

ПРИНЦИП НАОЧНОСТІ

- - дидактичний принцип
- забезпечується в навчальному процесі з ІМ створенням відповідних умов для чуттєвого сприймання іншомовного оточення

ВИДИ НАОЧНОСТІ

- ЗОРОВА

текст, малюнки,
фотографії, схеми,
карти
- СЛУХОВА

звук, фонозапис
- ЗОРОВА+СЛУХОВА

кінофільм,
відеофільм,
комп'ютерна
програма

Призначення наочності на уроці ІМ:

- Створення штучного мовного середовища;
- Демонстрація зразків мовлення;
- Забезпечення опори для вдосконалення навичок;
- Забезпечення опори для розвитку мовленнєвих умінь.

Наочність

- На уроках ІМ домінує **слухова**, а не зорова наочність, що зумовлено звуковою матерією мовлення.

Принцип свідомості

- **що і для чого**
говоримо/пишемо/читаємо/слухаємо;
- **як і чому саме так**
досягаємо поставлених комунікативних завдань;

Приклад завдання:

- Learn these words:
- Use these words to say what dishes you like and dislike
mashed potatoes, soup, salad, fried fish, pudding.

ПРИНЦИП СВІДОМОСТІ

В МНІМ застосування принципу свідомості визначається, з одного боку, **як свідоме й активне подолання навичок і вмінь рідної мови, а з іншого – як всебічне використання досвіду мовлення рідною мовою.**

ПРИНЦИП АКТИВНОСТІ

- - дидактичний принцип
- **АКТИВНІСТЬ**
- **інтелектуальна** (забезпечується постановкою проблемних завдань, які стимулюють пізнавальні процеси)
- **мовленнєва** (забезпечується застосуванням цікавих ситуацій мовлення, які схожі із ситуаціями реального мовного спілкування)
- **емоційна** (цікаво чи не цікаво учням вчити ІМ?)

Принцип доступності і посильності

- Доступність – відповідність навчальних завдань **особливостям** тих, кого навчаємо.
- Посильність - відповідність навчальних завдань **умовам** навчання.

На посильність виконання завдань можуть впливати

- *обсяг* матеріалу
- *темп* виконання завдання
- *невідповідність* рівня реальних умінь учнів тим, які необхідні для виконання завдань

Принцип науковості

- Урахування сучасних даних про мову і мовленнєве спілкування;
- Урахування сучасних даних про особливості тих, кого навчаємо

ПРИНЦИП МІЦНОСТІ

- - дидактичний принцип
- підвищення **змістовності** навчального матеріалу
- здійснення яскравого **першого знайомства** з новим матеріалом для створення живих образів, пошуку конкретних асоціацій виконання численних **тренувальних вправ**

ПРИНЦИП МІЦНОСТІ

- систематичне **повторення** того, що зберігається в пам'яті
- **робота всіх аналізаторів**, у процесі засвоєння матеріалу
- виконання великої кількості **творчих завдань**
- систематичний **контроль** знання матеріалу, вмінь володіння ним

ПРИНЦИП ВИХОВУЮЧОГО НАВЧАННЯ

- можливість проявити себе як особистість, отримати гармонійний і всебічний розвиток свого соціального статусу, удосконалити свої здібності, сформувані пізнавальні мотиви як домінуючі в навчальній діяльності
- виховувати почуття поваги, відповідальності, доброти, справедливості, співчуття, культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому світі, ціннісних орієнтацій, позитивного ставлення до ІМ, культури народу, який розмовляє цією мовою

ПРИНЦИП ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ

- урахування **індивідуально-психологічних особливостей** учня, які значно впливають на успішність оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю та створення умов для його всебічного розвитку. Забезпечення індивідуалізації навчання можливе тільки за умови обізнаності вчителя з такими особливостями своїх учнів та способами індивідуалізованого навчання
http://www.bgfl.org/bgfl/custom/resources_ftp/client_ftp/ks3/ict/multiple_int/questions/results.cfm

ПРИНЦИП КОМУНІКАТИВНОСТІ

- - провідний методичний принцип
- - передбачає побудову процесу навчання ІМ як моделі процесу реальної комунікації (Ю.І.Пасов)
- комунікативні ситуації, що використовуються у навчанні ІМ мають моделювати типові ситуації реального життя у відповідній сфері спілкування

Які спрямовані на спілкування ці вправи ?

Make the following sentences interrogative.

- Read these sentences and ask your classmate if it is true about him/her.
- Read the text. Write down 5 questions on it.
 - Read the text and think of the questions you would like to put to the main character. Write those questions down.
- Retell the text.
 - Describe the events from the text from the point of view of the main character. Don't forget to show your attitude to them.
- Tell about your hobby.
 - Tell your classmates about your hobby. Prove that this pastime is worth everybody's attention.

Приклади вправ:

1. Your English-speaking friend has visited Ukraine. Ask him/her questions to know what he/she thinks of the country and its people. (A.Nesvit. We Learn English 8. P. 148).
2. Put the paragraphs in the correct order and read about a famous London stadium. (L.Byrkun. Our English 7. P. 143).
3. Role-play. Imagine you are at the Travel agency.
 - A. You've made your choice and would like to know more about the programme and place you've chosen.
 - B. You're a travel agent. Give suggestions, information and answer A's questions. (O.Karpiuk. English 6. P. 155)

Чи в усіх вправах повинна імітуватися ситуація іншомовного спілкування?

Це неможливо.

Чи усі вправи повинні бути вмотивовані?

ТАК!

Учень повинен усвідомлювати, навіщо він виконує ту чи іншу дію.

ПРИНЦИП ДОМІНУЮЧОЇ РОЛІ ВПРАВ

- - методичний принцип
- передбачає таку організацію навчальної діяльності учнів, в якій можуть бути успішно сформовані навички та вміння іншомовного мовлення
- реалізується у навчальному процесі шляхом виконання учнями різноманітних вправ, що спонукають їх до здійснення мовленнєвих дій, в основі яких лежать певні мовленнєво-розумові операції

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ МД

- Методичний принцип
- Кожний з видів МД має свої механізми, в їхній основі лежать різні лінгво-психологічні процеси. Це означає, що навчати говоріння, аудіювання, читання, письма треба по-різному, із вживанням різних методичних прийомів, різних вправ, різних навчальних матеріалів

ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНЕ НАВЧАННЯ ВИДІВ МД

- Методичний принцип
- Кожний з видів МД має власні психологічні механізми, і паралельно існують спільні психологічні механізми, притаманні усім видам МД. Отже, паралельне навчання різних видів МД забезпечує розвиток навичок і вмінь мовлення у комплексі

ПРИНЦИП УРАХУВАННЯ РІДНОЇ МОВИ

- **ПЕРЕНОС** навичок з рідної мови на іноземну (існування подібного явища в рідній мові)
- **ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ** (негативний вплив навичок рідної мови, або відсутність подібного явища в рідній мові)

Перенесення навичок і вмінь:

- З рідної мови;
- З другої мови (напр. російської);
- З першої іноземної на другу/третю.

Перенесення навичок з української мови на англійську:

- Фонетичних ([b]- [б], [m]- [м]);
- Лексичних: brother - братик; blue – блакитний.
- Граматичних (поняття множини іменника, поняття часу дієслова).
- Графічних: написання літер *a, o, y, e, c, x* та *ін.*

Інтерференція

міжмовна (рідна мова та іноземна)

внутрішньомовна (між явищами мови, що вивчається)

Міжмовна інтерференція (українська та англійська мови)

- Фонетика: напр. [i] - [I] / [i:];
[п] - [р] (з придиханням)
- Лексика: напр. оксамит – velvet
- Граматика: напр. Я прочитав цю книгу/Я прочитав цю книгу минулого року. – I've read this book/ I read this book last year.
- Графіка / орфографія:
Позначення подібних звуків різними символами (т-t, с-s); позначення одним символом різних звуків (а – а: (jar); ei (state); æ (cat) etc), німі літери (plate), позначення одного звука буквосполученням (school, shoe)

АКТИВІЗАЦІЯ СЛУХОВИХ І МОВНО-МОТОРНИХ ВІДЧУТТІВ ПРИ ФОРМУВАННІ МОВНИХ НАВИЧОК

- Методичний принцип
- мовні одиниці існують в пам'яті людини як *слухо-мовномоторні* образи (дані психології)
- для того, щоб такі образи закласти, необхідно, щоб учні декілька разів почули нове слово чи речення з новим граматичним явищем (*слуховий* образ мовного знаку) та голосно і чітко промовили (*мовномоторний* образ). Виникає цілісний *слухо-мовномоторний* образ мовного знаку
- Цей образ буде тим стійкішим, тим довше утримається в пам'яті, чим більше разів учні почують і промовлять мовні зразки із новим словом чи граматичною структурою

ПРИНЦИП АПРОКСИМАЦІЇ

- - методичний принцип
- *Approximately* – приблизно
- Наближене до реального мовлення носіїв мови
- Толерантне ставлення вчителя до помилок учнів за умови збереження змісту висловлювання

-
-
- Усі принципи взаємопов'язані
 - Реалізація кожного з них окремо не може не привести до певного підвищення ефективності навчання, але запровадження усієї методичної системи в цілому є значно ефективнішим

На які загальнодидактичні та методичні принципи спирається вчитель у перерахованих нижче ситуаціях:

- перед тим, як вводити граматичну структуру *There is/are*, вчитель каже: «Сьогодні на уроці ми будемо вчитися розповідати нашим батькам про те, що є у нашій школі, у нашому класі»

-
-
- після виконання серії усних вправ на автоматизацію граматичної структури учні читають або слухають текст, в якому міститься вивчена граматична структура;

-
-
- при введенні лексичних одиниць *Sir, Madam, Miss, Mister* вчитель вдається до їх тлумачення;

-
-
- вчитель приділив 85% урочного часу на виконання різноманітних вправ;

-
-
- для аудіювання тексту вчитель запропонував неадаптований текст, записаний носіями мови;

-
-
- - вчитель не переходить на рідну мову за жодних обставин;

-
-
- для виконання вправ вчитель застосовує прийоми «рухомі шеренги», «карусель», «натовп»;

-
-
- учні отримали завдання пояснити, чому так важливо дотримуватися здорового способу харчування і як цього можна досягти;

-
-
- під час введення нових мовних одиниць вчитель вимагає, щоб учні багато разів вголос вимовили ці явища;

-
-
- на опрацювання фонем [w, r, ʃ, θ] вчитель виділяє значно більше часу, ніж на роботу з фонемами [b, p, s, z];

-
-
- для організації монологічного мовлення вчитель представив композиційну картину «Відпочинок у літньому таборі»;

-
-
- для засвоєння форми нової граматичної структури вчитель разом з учнями вивели схему побудови речень та записали правило-інструкцію;

-
-
- щоб учням було легше запам'ятати слово "*favourite*" вчитель підкреслив його схожість зі словом "*фаворит*";

-
-
- при введенні слова “*magazine*” вчитель звернув увагу учнів на співзвучне з українським словом “магазин”;

-
-
- аналізуючи усну спонтанну відповідь учня "My friend Mary visit me at Sunday", вчитель виправив лише "visit" на "visits";

-
-
- на початковому етапі навчання вчитель часто змінює види діяльності;

-
-
- під час дискусії вчитель намагається виховати в учнів толерантне ставлення одне до одного.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!